Все повторилося. Як і минулого разу, і позаминулого. Тітка, на цей раз, звичайно, інша, якийсь час прискіпливо роздивлялася нас, ніби прицінювалась і зважувала, чи варто ділитися з незнайомими людьми хай маленькою, але все ж таємницею, а потім, немов змилостивившись, показала рукою уздовж річки:

— Та отам за поворотом повно того зілля.

Зазирнула ще раз у наш альбом, кивнула головою:

— Атож, воно! Кожен день по корову йду — бачу. Воно…

Йдемо, куди показала тітка. Ще здалеку помічаємо жовтогарячий цвіт понад берегом. Мимоволі прискорюємо ходу і… Ну, звичайно ж, це не арніка гірська, а звичайнісінький оман британський, який на Поліссі є повсюдно.

Арніка… Ця рослина, яку в Карпатах ще можна бачити досить часто, на Волині і Ровенщині майже зовсім перевелася. Навіть Носаль зустрічав її востаннє над Горинню чимало років тому.

Так, коли арніка цвіте, у неї гарні жовтаво-оранжеві квітки. Проте зовсім не краса квітки стала причиною, що ця рослина зникла, а її лікувальні здатності.

— Колись, — розповідає Іван Михайлович, — настойку арніки мали якщо не в кожній поліській хаті, то через одну. Вживали її від багатьох-багатьох недуг, а надто при виснаженні організму. І так протягом багатьох поколінь. Це й призвело у значній мірі до того, що рослина зникла, а люди згодом замість арніки почали збирати оман британський, квіти якого дещо схожі.

Отже, нам якось навіть і ображатися не виходило на тітку, яка спровадила нас по оман британський. Адже вона щиро вірила, що то і є арніка.

На арніку ми з Іваном Михайловичем "полювали" уже довгі тижні. Не раз зустрічали людей, які запевняли, що бачили її — хто рік, а хто два тому. Ми відвідували вказані місця, але рослина залишалася невловимою. Це ще більше підігрівало наш азарт. Адже ми знали, ми вірили: є вона, мусить бути на Поліссі. Бо ж не може отак зовсім зникнути по всьому Погоринні, десь же залишилася.

Ми стільки разів заводили мову про арніку, що навіть сама назва рослини стала для нас звучати якось особливо: дзвінко, святково, загадково. Навіть не хотілося вірити, що ця назва походить від зовсім буденного грецького слова, яке у перекладі всього-на-всього означає "чхати". Бо й справді людина чхає, якщо понюхає квітку або корінь цієї рослини.

Правда, дехто з учених виводить назву рослини з іншого грецького слова — "арнос" (баран). Мовляв, квітки, коли їх висушити, стають пухнастими, як бараняче хутро.

У наших Карпатах та в горах деяких інших європейських країн арніку нерідко ще називають "тютюновою квіткою". Бо її листки дуже схожі на молоде тютюнове листя. У минулому столітті гірські жителі навіть курили його замість тютюну.

Для лікування в арніки використовують переважно суцвіття, лише іноді — корені. В одному з довідників я вичитав, що десять років тому на Україні тільки Укоопспілка заготовляла п’ять тонн "сировини", тобто сухих суцвіть арніки. А скільки осідало в торбинах зіллярів-аматорів — про це, як мовиться, історія змовчує. Відомо тільки, що тоді і в нас на Поліссі базарники теж носили арніку віхтями на ринок. Нині ж під назвою арніки поліські зіллярі пропонують оман британський, а ми з

Іваном Михайловичем міряємо десятки кілометрів, щоб надибати хоч одну-єдину рослину з оранжевою квіткою-короною. І міряємо, на жаль, даремно.

Тим часом попит на арніку зростає. З кожним роком зростає. Спробували, було, ентузіасти вирощувати рослину на присадибних ділянках, як-от ромашку чи якесь інше лікарське зілля. Та вона, виявляється, з "характером" і приручається (погано… Отже, треба з подвоєною пильністю оберігати арніку від винищення там, де вона сьогодні ще росте.

А це якось недавно Іван Михайлович заявляється радісний, схвильований. Ще з порога випалює:

— Нарешті наша невловима арніка знайшлася! Один знайомий учитель натрапив. Каже, вся галявина горить, як сонце.

— Може, знову оман британський?

— Ні, на цей раз таки вона, голубонька. Вчитель зірвав одну рослину, показував — вона! Але де натрапив — не признається. Каже, менше людей знатиме — більше віри, що збережеться. Його можна зрозуміти. А ми пошукаємо свою. Пошукаємо…